

Adiyaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Ders: Sosyal Bilgiler

Sınıf: 7

Ünite: 4

**Adiyaman
2021**

Bu Çalışma İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Koordinasyonunda

Kahta Mevlana Ortaokulu

Katkılarıyla hazırlanmıştır.

DERS: SOSYAL BİLGİLER

SINIF: 7

ÜNİTE NO: 4

ÜNİTE ADI: ZAMAN İÇİNDE BİLİM

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜMZE BİLGİNİN SERÜVENİ

Yazının icadına kadar insanlar resim çizmek dışında bilgi ve tecrübelerini sözlü iletişim yoluyla diğer insanlara aktarmışlardır. Ancak sözlü iletişim ile bilginin korunması, yaygınlaştırılması ve aktarılması her zaman mümkün olmamıştır. Özellikle kayalara ve mağara duvarlarına çakıl taşı ile çizilen kazı desenleri, düşüncenin şekle dönüşmesinde önemli rol oynamıştır. Tarihin de başlangıcı kabul edilen yazının icadıyla insanlar yeni şeyler öğrenerek bilgilerini artırmışlardır. Unutulmasını istemedikleri önemli bilgileri yazarak korumuşlardır. Şimdi bilginin korunması ile aktarılmasında önemli bir yeri olan yazı ve yazı gereçlerinin gelişimini öğrenelim.

Çivi Yazısı: MÖ 3500'lerde tarihte ilk yazıyı Sümerler bulmuştur. Tarihi çağların başlangıcı kabul edilir.

Hiyeroglif: Mısırlılar resimleri simgeleştirerek hiyeroglif denilen yazı türünü kullandılar.

Fenike Yazısı: Günümüzde kullanılan birçok çağdaş alfabe fenike alfabesinden türemiştir.

Papirüs: Mısır uygarlığı, papirüs bitkisinden kağıt yaparak insanların işini kolaylaştırmıştır. Metinler, papirüs ruloları üzerine ince fırçalar kullanılarak özel boya ile yazılıp korunuyordu.

Parşümen: Bergama Krallığında koyun derisinden yapılan kağıt çeşididir. Önceden papirüs satışına izin veren Mısır Kralı Ptolemaios (Tolomyos), Bergama Kralı Eumenes'in (Yumenes) kütüphanesini kıskanınca papirüs satışını yasakladı. Bunun üzerine Bergama Krallığı'nda "pergament" (parşömen) icat edildi.

Kağıt: MS 105 yılında kâğıdın icadı Çin'de gerçekleşti. Çin sarayında görevli Tsai Lun (Say Yun), kâğıdı bulan kişi kabul edilir. Tsai Lun dut ağacı kabuğu, ipek kırıntıları, kenevir, paçavra ve eski balık ağlarını döverek hazırladığı sulu bir çözeltiyi bir eleğe döküp, suyun akıp gitmesiyle kalan lifli ince tabakayı kurutarak kâğıdı elde etti.

Matbaa: Matbaayı icat edenler Çinlilerdi. Müslümanlar tarafından da kullanılmaya başlanan matbaa Haçlı Seferleri sonrasında Avrupalılar tarafından öğrenildi. Johannes Gutenberg geliştirildi. Böylece kitapların elle yazılarak çoğaltılması giderek azaldı ve çok sayıda kitap hızlı bir şekilde basılmaya başlandı.

Johannes Gutenberg: Matbaayı icat etmiştir.

Thomas Edison: Gramofonun öncesi olan fonografi (ses kaydı) icat etmiştir.

Guglielmo Marconi: Radyonun geliştirilmesinde öncülük etmiştir.

John Logie Baird: Mekanik televizyonu icat etmiştir.

Edouard Belin: Faks makinesini icat etmiştir.

Chester Carlson: Fotokopi makinesini icat etmiştir.

James Russel: Kompakt disk (CD) icat etmiştir.

TÜRK-İSLAM MEDENİYETİNDE BİLGİNLER

el-Harezmi (780-850)

İlk cebir kitabını yazdı. Batı el-Harezmi'nin çalışmalarından faydalandı ve cebir hakkında bilgi sahibi oldu. Birinci ve ikincidereceden denklemlerin sistematik çözümü için geliştirdiği yöntem, "Cebirin Babası" adıyla anılmasını sağladı.

Avrupa'nın bilmediği "sıfır" rakamını ilk defa kullandı.

İbn-i Sînâ (980-1037)

el-Kanûn fi't-tıb (Tıpta Kanun) adlı bir kitap yazdı. Bu kitap; Doğu'da XIX. yüzyıla, Batı'da XVI. yüzyılın sonuna kadar ders kitabı olarak okutuldu ve Latinceye on kez çevrildi. Bedeni, parmakla sertçe yoklayarak iç hastalıklarını tespit etme metodunu buldu. Ameliyatlarda kullanılmak üzere bazı aletler geliştirdi.

el-Hâzinî (?-1155)

Katı ve sıvı cisim yoğunluklarını tespit etti. Sıvı maddelerin yoğunluğunu hesaplama metodunu buldu. Cisimlerin hava içindeki ağırlıklarını hesaplamak için "Hikmet Terazisi" denilen beş kefli teraziye geliştirdi. Yaptığı deneyde yer çekimini yani cisimlerin yeryüzüne doğru çekildiklerini gözlemledi. Bunu

Kitâbü Mîzânî'l-hikme (Bilgelik Ölçüsü) isimli kitabında anlattı.

el-Cezerî (1136-1206)

Mühendislik alanında yaptığı çalışmalarla tanındı. Çağımızda birçok alanda kullanılmaya başlanan robotların ve otomatik makinelerin ilk örneklerini yaptı. Kısa adı "Kitâbü'l- Hiyel" (Mekanik Araçlar Kitabı) olan eserinde kendi icadı olan su saatleri, otomatik kontrol düzenleri ve fıskiyeler gibi aletlerin çalışma prensiplerini açıkladı.

Ali Kuşçu (1403-1474)

Babası, Uluğ Bey'in kuşçubaşısı idi. O yüzden "Kuşçu" lakabıyla anıldı. 1018 yıldızın gökyüzündeki konumlarını gözlemledi. Dünya'nın yüz ölçümünü hesapladı. İstanbul'un enlem ve boylamını hesaplayarak çeşitli güneş saatleri yaptı.

Piri Reis (1465-1554)

Dolaştığı yerleri ve tarihî olayları not etti. Dünya haritasını ilk kez çizdi (1513). Bu harita Amerika'nın da içinde yer aldığı ilk Dünya haritasıdır. Kitâb-ı Bahriyye (Denizcilik Kitabı) adlı eserinde; Amerika'nın keşfinden, Dünya'nın küre biçiminde olduğundan bahsetti ve denizcilikle ilgili gerekli tüm bilgilere yer verdi.

Fârâbî (870-950)

Eski Yunanlı filozof ve bilim insanlarının eserlerini ilk kez Arapçaya çevirdi. Felsefenin Müslümanlar arasında tanınması ve benimsenmesinde büyük uğraşlar verdi. Felsefe alanındaki çalışmalarıyla "birinci öğretmen" kabul edilen İlk Çağ filozofu Aristo'dan sonra "ikinci öğretmen" olarak tanındı. Ses dalgalarıyla ilgili deneyler yaptı ve müzik aletlerinin yapımı için kurallar belirledi.

AVRUPA'DAKİ BİLİMSEL GELİŞMELER

Rönesans ile kilisenin otoritesi iyice sarsıldı. Deney ve gözleme dayalı düşünce önem kazandı. Bilim ve teknik alanında gelişmeler yaşanmaya başladı. Matbaanın icadıyla İncil başka dillere çevrildi. Kilisenin kutsal dediği birçok şeyin doğru olmadığı ortaya çıktı. Böylece din alanında yenileşme hareketi olan Reform hareketleri başladı. Aydınlanma Çağı'nda ise Dünya'nın yuvarlak olduğu deney ve gözlemler sonucu ispat edildi. Avrupa'da özgür düşünce ortamı sayesinde birçok gelişme yaşandı. Böylece Avrupa karanlıktan aydınlığa kavuştu.

Matbaanın İcadı

Gutenberg, XV. yüzyılda Avrupa'da harf dizgisinin hareketli harflerle baskı tekniğini geliştirdi. Bu yöntemde harf kalıpları, basılacak metne göre dizilerek baskı yapıldı. Bugüne dek kitaplar elle yazılarak çoğaltıldığından bu yöntemin bulunması bilginin yayılması bakımından büyük bir ilerleme sağladı. Kısa sürede birçok şehirde matbaalar kuruldu. Bilim insanları, düşünürler, din adamları ve siyasetçiler fikirlerini çok geniş kitlelere ulaştırabilirdi.

Dünya'nın Yuvarlak Olduğunun İspat Edilmesi

İspanyol denizci Macellan Dünya'nın etrafını dolaşarak Dünya'nın yuvarlak olduğunu ispatladı. Kopernik, yaptığı gözlemler sonucu Dünya'nın Güneş etrafında dönen bir gezegen olduğunu ortaya koydu. Kopernik'in görüşlerini savunan Galileo, astronomi ve fizik alanında bilimsel gelişmelere katkı yapan bir başka bilim insanıydı. Galilei, kendi yaptığı teleskop ile Ay'ın yüzeyini inceledi.

Kütle Çekim Kanunu

Newton, kütle çekim kanununu ortaya koyarak dünya ile nesnelere arasında bir çekim olduğunu buldu. Buna dayanarak gezegenlerin de çekim kuvveti sonucunda Güneş'in çevresinde belirli bir yörüngede hareket ettiğini gösterdi. Newton, bu gözlemlerini kendi geliştirdiği yansıtıcı teleskopla gerçekleştirdi. Böylece uzay araştırmalarının öncülerinden oldu.

Buhar Gücünün Makinelerde Kullanılması

Alan James Watt iki odalı buhar makinesini geliştirdi. Buhar makinelerinin tekstil ve kağıt üretiminde kullanılması Sanayi Devrimi'nin başlangıcı oldu. Sanayi İnkılabı adı verilen bu gelişme ile Avrupa'da fabrikaların sayısı kısa sürede arttı. Üretimde büyük artış sağlandı. Buhar makinesi taşımacılık alanında da kullanılmaya başlandı. İngiliz mühendis Richard Trevithick (Riçirt Trevithiç, 1771-1833) buharlı bir lokomotif yaptı. Buhar, daha sonra ortaya çıkan elektrik enerjisi kullanımını sağlayarak 1900'lü yılların yüksek teknoloji dönemini hazırladı ancak elektrik enerjisinin yanı sıra buhar kullanımına da devam edildi.

ÖZGÜR DÜŞÜNCENİN BİLİMSEL GELİŞMELERE KATKISI

İnsanoğlu her an bir buluş yaptı. Bilim insanları, bazı dönemlerde engellerle karşılaşsa da günümüzdeki teknolojik seviyeye ulaşmamızı sağladı. Bu seviyeye ulaşmada en önemli unsur ise özgür düşünce ortamının olmasıydı.

Avrupa'da Rönesans ve Reformla, özgür düşünce ve bilimsel gelişmeler yaşanmıştır. Aydınlanma Çağı ile akıl ve bilim ön plana çıkmıştır.1789 Fransız İhtilali ile tüm dünyaya "hürriyet, adalet, eşitlik" vb. kavramlar yayılmıştır. II. Dünya Savaşı sonrası 1948'de ilan edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde "Herkesin görüş ve anlatım özgürlüğü hakkı vardır" ifadesi yer almaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ndeki Maddeler:

Madde 9 Düşünce, vicdan ve din özgürlüğü:

1. Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir.

Madde 10 İfade özgürlüğü:

1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir.

Ülkemizde de düşünce özgürlüğü, düşünceyi açıklama, bilim ve sanat hürriyeti Anayasa'mızın şu maddeleri ile güvence altına alınmıştır:

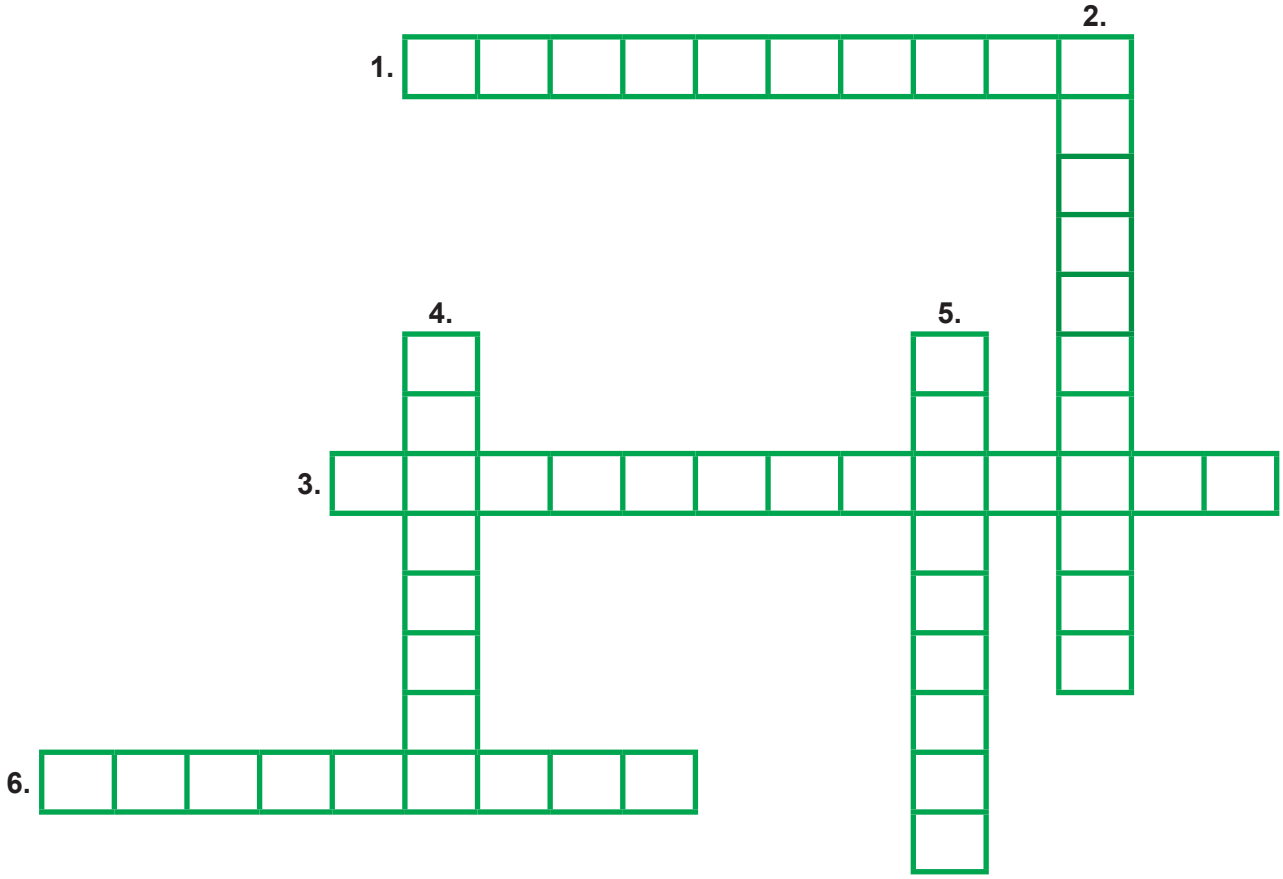
Madde 26 – Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir.

Madde 27 – Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir.

ETKİNLİK ÇALIŞMALARI

A) Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümlelerde verilen bilgiler doğru ise cümlenin başına "D" yanlış ise "Y" yazınız

1. ( ) Osmanlı devleti Avrupa'da bilim ve teknikteki gelişmeleri yakından izlemiştir.
2. ( ) İcatların çoğu insanlığın hayatı daha da kolaylaştırma ihtiyaçlarından doğmuştur.
3. ( ) Tekerleğin kullanılmasıyla birlikte bilgi, "saklanabilir, iletilebilir" hale gelmiştir..
4. ( ) Coğrafi Keşiflerin başlamasında İpek ve Baharat yollarının Türklerin elinde olması önemli rol oynamıştır.
5. ( ) Sanayi İnkılabı, üretimde artış sağlanmasına neden olmuştur.
6. ( ) Düşünce ve ifade özgürlüğü Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile güvence altına alınmıştır.
7. ( ) Görmenin gözden çıkan ışınlar ile gerçekleştiği görüşünün yanlış olduğunu ispatlayan Türk-İslam bilgini el- Cezeri'dir.
8. ( ) Cihannüma Katip Çelebi'nin eseridir.
9. ( ) Amerika Kıtasının doğu kıyılarını gösteren günümüze ulaşmış en eski harita Piri Reis'e aittir.
10. ( ) Günümüz alfabesinin temelini oluşturan Mısırlılara ait Hiyeroglif'tir
11. ( ) Matbaanın ilk örneği Çin'de yapılmış ve daha sonra Avrupa'da Johannes Gutenberg tarafından geliştirilmiştir.
12. ( ) Fotokopi makinesini icat ederek insanlığa önemli bir hizmet kazandıran bilim adamı Edouard Belin'dir.
13. ( ) Orta Çağ'da Avrupa'da Dünya'nın Güneş etrafında dönen bir gezegen olduğu bilimsel olarak kanıtlanmıştır.
14. ( ) İlk Çağ'dan itibaren insanlar yazıyı bir ihtiyaç olarak görmüş ve kullanmışlardır.
15. ( ) Çivi yazısı tarihte ilk defa Sümerler tarafından kullanılmıştır.

B) Aşağıdaki soruları cevaplayarak bulmacadaki uygun yerleri doldurunuz.

1-Mısırlılarda kullanılan resimli yazı.

2-Günümüz alfabesinin kökenini oluşturan alfabeyi bulan medeniyet.

3-Piri Reis'e ait bir kitap (Denizcilik kitabı).

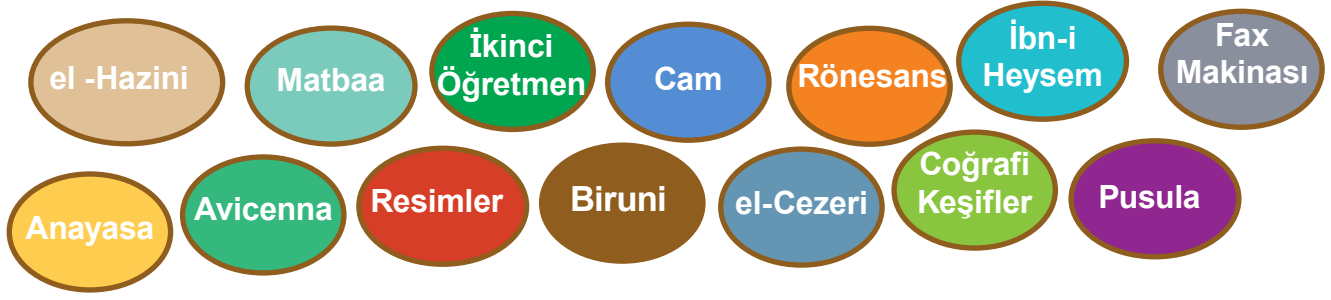
4-Uluğ Bey'in öğrencisi olan ve Ay haritasını çizen Türk-İslam bilim adamı.

5-Sıfır rakamını ilk defa kullanan bilim adamı.

6-Tarihte bilinen ilk kütüphaneyi kuran medeniyet.

C) Aşağıda verilen kelimeleri uygun boşluklara doldurunuz?

1. Ateşin sıcaklığı ile kum ve sodanın ısınmasıyla ..... oluşmuştur.
2. Gazneli Mahmut, ... için "sarayımın hazinesidir." dedi.
3. ....'nın bulunması ve geliştirilmesi ile deniz ve okyanuslarda yer-yön daha kolay bulundu.
4. Avrupa'da 15. Yüzyılda kültür ve sanat desteklenince.....'ın doğmasına sebep oldu.
5. ....Mekanik mühendisliği konularında çalışmalar yapmıştır.
6. Bilginin korunması ve aktarılmasında yazıdan önce ..... kullanılıyordu.
7. Coğrafi bilgilerin artması ve gemicilik sanatının ilerlemesi ..... neden olmuştur.
8. Ülkemizde düşünce özgürlüğü .....ile güvence altına alınmıştır.
9. İbn-i Sina Avrupa'da ..... olarak tanınmaktadır.
10. .... İslam dünyasında "ikinci öğretmen" olarak tanınmaktadır.
11. Johannes Gutenberg ..... icat etmiştir.
12. Bütün cisimlerin yerkürenin merkezine doğru bir kuvvetle çekildiğini Newton'dan yüzlerce yıl önce tespit eden bilim adamı ..... olmuştur.

1. Önceki yüzyıllarda yapılan buluşlar dahasonra bilimsel ve teknolojik alanlarda farklı gelişmelere zemin hazırlamıştır.

Verilen bilgide yapılan bu buluşların sonraki süreçte etkili olduğu alanlarla ilgili aşağıda yapılan eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Tekerlek-Ulaşım
- B) Mürekkep-Astronomi
- C) Matbaa-Kültürel
- D) Telgraf-İletişim

2. I. İbn-i Haldûn

II. Biruni

III. Uluğ Bey

Yukarıda verilen İslam dünyası bilginlerinden hangileri, astronomi alanında çalışmalar yapmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III

3. I. Din adamlarının matbaaya bakış açısı
II. Teknik anlamda yetersizliğin olması
III. Hattatlık mesleğinin yaygın bir uğraş olması

Verilenlerden hangileri, Osmanlı Devleti'nde ilk Türk matbaasının geç kurulmasının nedenleri arasında gösterilebilir?

- A) I, II ve III
- B) II ve III
- C) I ve III
- D) Yalnız I

4. Rönesans'ın aşağıda verilen sonuçlarından hangisi bilim ve teknik alanında yapılan gelişmelerin hızlanmasında diğerlerine göre daha fazla etkiye sahiptir?

- A) Skolastik düşüncenin yerini bilim, gözlem ve deneye dayanan pozitif düşünce almıştır.
- B) Kağıt ve matbaanın kullanılmasıyla İncil farklı dillere çevrilmiştir ve din adamlarına olan güven azalmıştır.
- C) Avrupa'da sanat ve edebiyattan zevk alan aydın sınıf ve halk sınıfı oluşmuştur.
- D) Ekonomi alanında yeni uygulamalar ortaya çıkmıştır.

5. 1982 Anayasası Madde 27: Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir.

Anayasamızın verilen maddesi aşağıdakilerden hangisini kanunen güvence altına almaya yöneliktir?

- A) Bilim ve sanat hürriyeti
- B) Yerleşme ve seyahat hürriyeti
- C) Basın hürriyeti
- D) Haberleşme hürriyeti

6. Sümerler yazıyı icat etmiştir. Ancak bunun yanı sıra üst katlarını gözlemevi olarak kullandıkları çok amaçlı zigguratlar inşa ederek bilimin gelişimine de önemli katkılarda bulunmuşlardır.

Verilen bilgidен hareketle, Sümerlerin inşa ettikleri zigguratların üst katlarında hangi bilim dalında çalışma yaptıkları söylenebilir?

- A) Tıp   B) Astronomi
C) Fizik   D) Kimya

7. Anayasamızın verilen maddesi aşağıdakilerden hangisini kanunen güvence altına almaya yöneliktir?

- A) "İnsanlara merhamet etmeyene Allah merhamet etmez."
B) "Kolaylaştırınız, güçleştirmeyiniz, müjdeleyiniz, nefret ettirmeyiniz."
C) "İlim Müslüman'ın yitik malıdır. Nerede bulursa onu alsın."
D) "(Mü'min) kardeşinle münakaşa etme, onun hoşuna gitmeyecek şakalar yapma ve ona yerine getirmeyeceğin bir söz verme."

8. - Astronomi ve matematik alanında yazmış olduğu iki önemli eseri vardır.
- Fatih Sultan Mehmet tarafından İstanbul'a davet edilmiştir.
- Yerin şekli ve yedi iklim üzerinde çalışmalar yapmıştır.

Yukarıda özellikleri verilen Türk-İslam bilgini aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ali Kuşçu   B) Takiyüddin
C) İbn-i Sina   D) Harezmi

9. - Takiyüddin

- Ali Kuşçu

- Hezarfen Ahmet Çelebi

Yukarıda verilen Türk-İslam bilgilerinin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Astronomi alanında çalışmalar yapmaları

B) Aynı dönemde yaşamaları

C) Fatih Sultan Mehmet'in koruyuculuğunda çalışmaları

D) Kendi isimlerinde rasathanelerinin bulunması

10. İlk cebir kitabını yazmıştır. Avrupa'nın bilmediği "sıfır" rakamını ilk kez kullanmıştır. Abbasi Halifesi Me'mûn, ona Bilgelik Evi'nde çalışması için bütün imkânları sunmuştur.

Yukarıda özellikleri verilen Türk-İslam bilgini hangisidir?

A) Harezmi

B) Biruni

C) İbn-i Sina

D) Ali Kuşçu

11. Osmanlı Devleti'nin donanma komutanlarından biridir. Coğrafya alanında önemli eserler vermiştir. Bunlardan biri de Kitab-ı Bahriye adlı eseridir. Bu eserinde Akdeniz limanlarını tanıtmıştır.

Özellikleri verilen Türk-İslam bilgini aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Katip Çelebi
- B) Piri Reis
- C) Harezmi
- D) Takiyüddin

12. Dünyanın yuvarlak oluşunun keşfinin hangi bilim alanına doğrudan katkısı olduğu söylenebilir?

- A) Astronomi
- B) Biyoloji
- C) Kronoloji
- D) Tıp

13. Avrupa'da yaşanan aşağıdaki gelişmelerden hangisinin bilimsel birikimin oluşmasına katkı sağladığı söylenemez?

- A) Sanat ve edebiyat önem kazanması
- B) Özgür düşüncenin gelişmesi
- C) Kilisenin etkisinin artması
- D) Basılan kitap sayısının artması

14. Avrupa'da gerçekleşen gelişmelerden hangisi bilimsel birikimin oluşmasına farklı bir alanda katkı sağlamıştır?

- A) Buhar gücünün gemilerden kullanılması
- B) Uçağın icat edilmesi
- C) Sağlam demiryolları yapılması
- D) Kuduz aşısının bulunması

15. XV-XX. yüzyıllar arasında Avrupa'da yaşanan aşağıdaki gelişmelerden hangisinin günümüz bilimsel birikimin oluşmasına olumlu bir etkisi olmuştur?

- A) Dogmatik düşüncenin yayılması
- B) Kilisenin etkisinin artması
- C) Dünyanın yuvarlak olduğunun keşfi
- D) Mezhep savaşlarının yaşanması

16. Sözlü aktarım yazı kadar kalıcı olmamıştır. Nitekim Sümerlerden önce hayat kulaktan kulağa oyunu oynamak gibiydi. Söylenen bir sözün olduğu gibi saklanması ve bir başkasına olduğu gibi aktarılması mümkün değildi. Kurulan cümleler ilk kişiden sona doğru gittikçe farklı anlamlara ve ifadelere dönüşüyordu. Yazının icadı ile insanlığın birikimleri nesilden nesile aktarılarak günümüze kadar ulaşabilmiştir.

Buna göre yazının icadı ile;

- I. Bilginin saklanması mümkün olmuştur.
- II. Bilginin paylaşımında yaşanan hatalar ortadan kalkmıştır.

III. İfadeler kalıcı hale gelmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.
- B) Yalnız II.
- C) I ve III.
- D) I, II ve III.

17. Ortaçağ Avrupasında skolastik düşüncenin etkisi ile bilimsel gelişmeler yavaşlarken Türk-İslam dünyasında bilimsel çalışmalar için "Altın Çağ" ifadesi kullanılmıştır. XIII. ve XV. yüzyıllar arasında Türk-İslam dünyası, yetiştirdiği bilim insanları ve bu bilim insanlarının yaptığı çalışmalar ile dünyada bilime yön vermiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Skolastik düşünce Avrupa'yı olumlu yönde etkilemiştir.
- B) Türk-İslam bilim insanları Avrupa'dan etkilenmiştir.
- C) Türk-İslam dünyası bilimsel anlamda dünyaya örnek olmuştur.
- D) İslam dünyası ekonomik olarak en güçlü dönemini yaşamıştır

18. Paris'te üniversite eğitimini tamamlayan Marie Curie (1867-1934), Polonya'daki Krakow Üniversitesinde doktora yapmak istemiş ancak kadın olduğu için reddedilmişti. Fakat o yılmayarak çalışmalarına devam etmiş ve radyoloji bilimini kurarak iki kez Nobel Bilim Ödülü'nü alma başarısını göstermiştir. Bu ödülü kazanan ilk ve tek kadın bilim insanıdır. Marie Curie tüm zorlukları aşarak kendisini başarılarıyla bilim dünyasına kabul ettirmiştir

Verilen bilgiler incelendiğinde Marie Curie'nin başarılı bir bilim insanı olmasında;

- I. Kararlı ve azimli oluşu
- II. Cinsiyet ayrımcılığına uğraması
- III. Toplumsal baskı ve zorluklarla karşılaşması

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I.   B) I ve II.
- C) II ve III.   D) I, II ve III.

19. İlk kütüphane olan Ninova kütüphanesinin varlığı M.Ö. 625 yılına dayanır. Burada birçok kil tablet yer almıştır. Tabletlerin çoğu tıp, astronomi ve edebiyat gibi bilimsel çalışmaların olduğu tabletlerdir. Kil tabletlerden sonra kütüphane kültürü papirüslerin sergilendiği İskenderiye ve parşömenlerin sergilendiği Bergama kütüphaneleriyle devam etmiştir. Günümüzde ise kütüphaneler kâğıttan üretilen kitapların yanında dijital ortama aktarılan e-kitaplarla varlığını devam ettirmektedir.

Buna göre;

- I. Kütüphanecilik kültürü çok eskilere dayanmaktadır.
- II. Ninova kütüphanesinde farklı alanlarda çalışmalara yer verilmiştir.
- III. Bilginin saklanması farklı dönemlerde farklı malzemeler kullanılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.   B) Yalnız II
- C) I ve III.   D) I, II ve III.

20. El-Cezeri çağımızda birçok alanda kullanılmaya başlanan robotların ve otomatik makinelerin ilk örneklerini yapmıştır. Mekanik Araçlar Kitabı'nda kendi icadı olan su saatleri, otomatik kontrol düzenleri ve fıskiye gibi aletlerin çalışma prensiplerini açıklamıştır. Cezeri'nin insanlık birikimine yaptığı görkemli katkıdan ilham alınarak 2018 yılında İstanbul Cezeri Müzesi açılmıştır.

Buna göre El-Cezeri ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Çalışmalarının günümüz teknolojisine katkı sağladığına
- B) Tüm eserlerinin İstanbul Cezeri Müzesi'nde sergilendiğine
- C) Çalışmalarında uygulamaya önem verdiğine
- D) Bilimsel çalışmalarını kayıt altına aldığına

21. Nicolaus Copernicus (Nikolas Kopernik), Gök Cisimlerinin Devinimi Üzerine adlı astronomi kitabında Güneş'in merkezde yer aldığını, Dünya dâhil, gezegenlerin onun çevresindeki bir yörünge üzerinde daireler çizerek döndüğünü anlattı. Kilise ise Dünya'nın sabit olduğunu söylüyordu. Kilisenin tam tersi olan bu görüşü savunmak, beraberinde birçok cezayı getirebilirdi. Bu yüzden kitabını uzun bir süre yayımlayamadı.

Buna göre Nikolas Kopernik'in yaşadığı dönem ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bilimsel çalışmaların desteklendiği
- B) Özgür düşünce ortamının geliştiği
- C) Kilisenin bilimsel gelişmeleri engellediği
- D) Farklı düşüncelere saygılı olunduğu

22. İnsanın kısıtlamalardan bağımsız olarak düşünce geliştirebilmesi ve bunu ifade edebilmesi özgür düşüncedir. Tarih boyunca özgür düşünceyi destekleyen medeniyetler bilimsel gelişmelere katkı sağlamışlardır.

Buna göre;

I. Galilei'nin Dünya'nın Güneş etrafında döndüğü görüşünü savunduğu için Engizisyon mahkemesinde yargılanması,
II. Abbasi Halifesi'nin el-Harezmi'ye Beyt'ül-Hikme (Bilgelik Evi) adı verilen akademide bilimsel çalışmalar yapması için imkanlar sunması,

III. Takiyüddün Mehmet'in Osmanlı padişahı III. Murat'tan on bin altın alarak İstanbul'da bir rasathane kurması

gelişmelerinden hangileri bilim insanlarının yaşadıkları dönemde özgür düşünce ortamının olduğunun göstergesidir?

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

23. Mısırlılar, papirüsü bulduktan sonra hiyerogliflerdeki şekilleri kalemle ya da fırçayla yazabilecek şekilde değiştirdi. Metinler, papirüs ruloları üzerine ince fırçalar kullanılarak özel boyalarla yazılıp korunuyordu. Bilginin kalıcılığında önemli yeri olan mürekkep ise Çin'de icat edildi. Mürekkep, bilginin depolandıktan sonra uzun süre korunmasını sağladı.

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Papirüsün günümüzde yaygın bir şekilde kullanıldığına
- B) Bilim ve teknolojinin farklı uygarlıkların katkısıyla geliştiğine
- C) Mürekkebin kullanılmasıyla bilginin daha kalıcı hale geldiğine
- D) Bilginin depolanması ve korunması için çeşitli buluşlar yapıldığına

24. Eskiden bilimle uğraşan insanlar bir eser ürettiklerinde o eserin dünyanın çeşitli yerlerine yayılabilmesi ve korunabilmesi için yazılan eserlerin el yazması kopyalarını oluştururlardı. Günümüzde ise teknolojinin gelişmesiyle birlikte üretilen eserler dijital ortamda çok kısa sürede kopyalanarak koruma altına alınmakta ve istenilen yere çok kısa sürede gönderilebilmektedir.

Bilimsel gelişmelerin zaman içerisindeki bu değişimi ile ilgili;

I. Eserlerin korunması ve yayılması zamanla kolaylaşmıştır.

II. Üretilen eserleri koruma konusunda süreklilik devam etmiştir.

III. Teknolojik gelişmeyle birlikte bilgi daha hızlı paylaşılmıştır.

yargılardan hangilerine ulaşılabılır?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

SOSYAL BİLGİLER 7.SINIF 3. ÜNİTE CEVAP ANAHTARI

ETKİNLİKLER

A)

1	D	6	D
2	D	7	D
3	D	8	Y
4	Y	9	Y
5	Y	10	Y

B)

1. MÜBADELE
2. ZONGULDAK
3. NÜFUS
4. İÇ GÖÇ
5. SÜREKLİ GÖÇ
6. İSTANBUL
7. ADNS
8. DOĞAL AFET
9. BEYİN GÖÇÜ
10. LAPAZ

C)

1	Dış göç	6	Turizm	11	Müba- dele
2	Geçici (mevsimlik)	7	Nüfus yoğunluğu	12	Nüfus
3	TÜİK	8	Mülteci		
4	Asya- Avrupa	9	Doğu Anadolu		
5	Kuzey	10	Pasaport		

D) 3. ÇIKIŞ

ÇOKTAN SEÇMELİ SORULAR

1	D	11	A	21	B
2	A	12	A	22	B
3	B	13	D	23	D
4	C	14	C	24	A
5	C	15	B	25	A
6	D	16	C	26	D
7	D	17	D	27	B
8	A	18	A	28	B
9	A	19	C	29	D
10	C	20	C	30	C